

Yttrande över rapport 4/2005, Sjukvårdens/landstingets roll i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen – en översiktlig genomgång

Ärendet

Landstingsrevisorerna har remitterat rubricerade rapport till landstingsstyrelsen för yttrande senast 2005-12-07.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande

Bakgrund

Syftet med granskningen har varit att kartlägga aktuella problem kopplade till sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen med fokus på landstingets ansvarsområde. Man har även velat undersöka vilka åtgärder landstinget vidtagit för att förbättra processen samt om det bedömts nödvändigt, föreslå inriktning för fortsatt granskning.

Revisionskontoret har sammanfattat resultaten av sin genomgång enligt följande:

- Sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen kräver flera aktörers medverkan. Landstingets huvudansvar omfattar vård, behandling samt utfärdande av intyg som underlag för Försäkringskassans beslut.
- I olika rapporter har problem identifierats rörande sjukvårdens roll i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. Som exempel kan nämnas svårigheter med samverkan, långa väntetider, brist på kunskap om effektiva behandlingsmetoder samt avsaknad av gemensam policy och förhållningssätt.
- SLL har påbörjat ett förbättringsarbete kring sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. Arbetet tycks hittills fått litet genomslag.
- Förslag föreligger om att bilda en försäkringsmedicinsk kommitté med bl.a. ansvar för gemensam policy och förhållningssätt kring sjukskrivning, vilket hittills saknats i länet.

Bilaga

1. Projekt rapport nr 4/2005 ”Sjukvårdens/landstingets roll i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen – en översiktlig genomgång

- Sammanfattningsvis anser revisionskontoret att det är viktigt att förändringsarbetet avseende förfarandet kring sjukskrivning och rehabilitering tar fart och får genomslag i arbetssättet inom sjukvården. De stora samhällsekonomiska kostnaderna och folkhälsoansvaret motiverar ett kraftfullt agerande från landstingets sida. Landstingsstyrelsen har det övergripande ansvaret för detta men även sjukvårdsproducenterna har ett ansvar för genomförande i verksamheten

Förvaltningens synpunkter

Revisionskontoret har konstaterat att landstinget påbörjat ett förbättringsarbete, men att man befinner sig i ett inledningsskede. De av revisionen granskade och övriga pågående aktiviteter, visar på landstingets vilja att ta ett större ansvar för sin del av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

Samverkan med Försäkringskassan finns på olika nivåer i landstinget. Samverkansavtal finns mellan Försäkringskassans områdeskontor och olika husläkarmottagningar. Lokala samverkansgrupper för fyrpartsamverkan finns över hela länet och i dessa finns den lokala sjukvården, försäkringskassan, socialtjänsten och arbetsförmedlingen representerade. I många av dem deltar även representanter för Beställare Vård. På regional nivå finns den regionala samverkansgruppen för fyrpartsamverkan samt den styrgrupp som bildades för rehabiliteringsgarantiprojektet.

Revisionen har framfört att landstinget måste beakta och hantera den risk som den pågående omorganisationen inom Försäkringskassan kan innebära för samverkan. Den omorganisation som berör det centrala Stockholmskontoret och områdeskontoren kan påverka formerna för samverkan i det dagliga arbetet. Denna fråga kan hanteras via den regionala samverkan som finns upparbetad.

Rehabiliteringsgarantin har vidgats enligt de synpunkter som kommit fram i samband med utvärdering av de första årens arbete med garantin. Projektet kommer vid nyår att avslutas och ansvaret för arbetet kommer då att övergå i linjen. Förberedelser har gjorts för att from 2006-01-01 erbjuda rehabiliteringsgarantin till de två stora grupper som dominerar sjukskrivningarna, dvs grupperna med smärta i rygg, nacke och axlar samt stressrelaterade psykisk ohälsa. Därigenom har också grunden lagts för ett sammanhållet behandlingsutbud för de två stora ohälsogrupperna. Pågående aktiviteter för att sprida kunskap om garantin och förbättra genomslaget i verksamheterna är dels en bred utbildningsinsats som vänder sig till husläkare, dels spridning av erfarenheter från genomförda och pågående

pilotprojekt. Den fortsatta utvärderingen av rehabiliteringsgarantin är på planeringsstadiet. I denna ingår att utvärdera patientnyttan.

Landstinget satsar på att samla kompetens och resurser kring Försäkringsmedicin inom FORUM och på Beställare Vård finns en samordningstjänst för rehabiliteringssamverkan samt processamordnare för rehabilitering inom de geografiska beställaravdelningarna. Försäkringsmedicin deltar med en person i Stockholms medicinska råd. Det finns kontaktpersoner utsedda för försäkringsmedicinsk samverkan mellan landstinget och Försäkringskassans länskontor och gemensamma frågor hanteras i en styrgrupp.

Den försäkringsmedicinska kommittén som SLL beslutat inrätta kommer att ha sitt första möte inom den närmaste månaden. För att förbättra förutsättningarna för lokal dialog kring försäkringsmedicinska frågeställningar har ett arbete med att bilda lokala sjukskrivningskommittéer också påbörjats.

I den nyligen av landstingsfullmäktige fastställda Folkhälsopolicyn har man fastställt fem övergripande mål. Ett av målen är att den arbetsrelaterade hälsan ska förbättras och ett arbete för att åstadkomma en hälsofrämjande sjukvård har inletts. Arbetet med att ta fram handlingsplaner startar nu inom SLL.

Inom det medicinska programarbetet pågår ett utvecklingsarbete med att ta fram riktlinjer som ger stöd till läkarna vid bedömning av sjukskrivning och rehabilitering. Beslut har fattats om ett vårdprogram för gruppen med stressrelaterad psykisk ohälsa. Vårdprogrammet kommer att omfatta behandling/rehabilitering samt prevention liksom riktlinjer för sjukskrivning. Utvecklingsarbete pågår också om riktlinjer för behandling av den stora gruppen med smärta, inklusive smärta i rygg, nacke och axlar.

Det pågår en del forskning inom det försäkringsmedicinska området, särskilt kliniskt inriktad forskning inom vårdens verksamheter, men även inom olika enheter inom Forum. Som revisionskontoret noterar finns ingen samlad redovisning, vilket bör göras tillsammans med en bedömning av vilken forskning som sjukvården uppfattar behövs. En sådan kartläggning och sammanställning ska göras av Forum under 2006. Landstinget har tagit initiativet till att starta SNÄFS, som är ett nätverk i samverkan mellan Landstinget, Försäkringskassan och Karolinska institutet. Detta nätverk bildades för att följa upp och utvärdera pågående aktiviteter inom det försäkringsmedicinska området samt att sprida kunskap om och stimulera till forskningsaktiviteter. Två seminarier har hittills genomförts av grupperingen, nämligen ett kring den SBU:s rapport som revisionen tagit del av och ett med rubriken "Uppdrag sjukskrivning, problem och möjligheter i

Stockholm” utifrån den av revisionen nämnda enkäten till läkare i Östergötland och Stockholm kring läkares arbete med sjukskrivningar. Forskningsaktiviteter som nätverket genomfört eller som pågår är uppföljning av försäkringskassans breddutbildning av läkare i försäkringsmedicin, uppföljning av försäkringsläkare på vårdcentral, den tidigare nämnda läkarenkäten, kartläggning av landstingets kostnader (hälsoekonomiska studier) för sjukskrivningsuppdraget samt vad landstinget belastar sjukförsäkringen. Inom Centrum för allmänmedicin, Cefam i samarbete med försäkringskassan i Norrtälje och Norrtälje Norra VC genomförs en studie som består av en beskrivning av långtidssjukskrivna på en vårdcentral och utveckling av användning av klassifikationssystem för beskrivning av funktionshandikapp. Detta är aktiviteter som landstinget initierat.

Behovet av beslutsstöd och uppföljningsdata kring sjukskrivningar finns med i diskussionerna kring utvecklingen av GVD. Det pågår samtidigt ett utvecklingsarbete i primärvården kring datafångst ur nuvarande journalsystem för att beskriva hur sjukskrivningsuppdraget ser ut.

Förvaltningen delar revisionskontorets uppfattning att landstinget påbörjat ett förbättringsarbete, men att mycket återstår att göra innan arbetet får stort genomslag i verksamheten.

Yttrandet har utarbetats i samverkan med Beställare Vård.

Sören Olofsson

Lars-Bertil Arvidsson